

Sygn. akt VII U 556/18

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2018 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca **SSO Sylwia Dembska**

Protokolant st. sekr. sąd. Paulina Korcz

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2018 roku w Poznaniu

odwołania **T. J. (1)**

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 13 marca 2018 r. znak (...)

odwołania **H. J. (1)**

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

z dnia 18 kwietnia 2018 r. znak (...) -2

oraz z dnia 24 kwietnia 2018 r. znak (...)

w sprawie **T. J. (1) i H. J. (1)**

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o wysokość renty rolniczej

1. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 13 marca 2018 r. i przyznaje odwołującemu T. J. (1) prawo do podjęcia wypłaty części uzupełniającej świadczenia

2. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 18 kwietnia 2018 r. i stwierdza, że część uzupełniająca emerytury rolniczej H. J. (1) nie ulega zawieszeniu

3. zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 24 kwietnia 2018 r. i przyznaje odwołującej H. J. (1) prawo do podjęcia wypłaty części uzupełniającej świadczenia.

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 13 marca 2018r., znak: (...) po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.02.2018r. odmówił T. J. (1) prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej świadczenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W uzasadnieniu organ rentowy zacytował treść art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i podał, że za gospodarstwo rolne w myśl ustawy z dnia 15.11.1984r. o podatku rolnym uważa się obszar gruntów o łącznej powierzchni przekraczających 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej w tym spółki nieposiadającej osobowości prawnej. Organ rentowy wskazał także, że z dokumentów wynika, że T. J. (1) jest współwłaścicielem do 2/8 gruntów o pow. 23,3771 ha, z czego wydzierżawił umową dzierżawy z 1.02.2018r. część gospodarstwa o pow. 2,85 ha, a zatem nadal pozostaje współwłaścicielem do 2/8 gruntów o pow. 20,5271 ha.

Wobec powyższego T. J. (1) odmówiono podjęcia wypłaty świadczenia w pełnej wysokości.

Od powyższej decyzji odwołał się T. J. (1), wnosząc o jej uchylenie. Zaskarżonej decyzji zarzucono naruszenie art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez bezpodstawne i nieuprawnione przyjęcie, że nie spełnia on warunków do przysługujących mu świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

W uzasadnieniu odwołania T. J. (1) wskazał, że w dniu 1.02.2018r. zawarł z córką H. S. umowę dzierżawy całego posiadanego gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,85 ha i od tej chwili zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Natomiast przed Sądem Rejonowym w Środzie W. toczy się postępowanie o dział spadku po rodzicach odwołującego. Z tej masy spadkowej (23,771 ha) dla odwołującego przypada 2/8 części i do 1.02.2018r. był on posiadaczem gruntu o powierzchni 2,85 ha, a nie całej należnej części spadku.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W piśmie procesowym z dnia 21.05.2018r. odwołujący podtrzymał odwołanie i wskazał, że jego żona H. J. (2) omyłkowo wskazała w oświadczeniu z 13.02.2018r., że nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej i cofnęła to oświadczenie.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 18.04.2018r., znak: 15/GE /00178215-2 przyznał H. J. (1) prawo do emerytury rolniczej od dnia 1.02.2018r. w kwocie przysługującej do wypłaty 209,96 zł miesięcznie. Część składkowa wyniosła 209,96 zł. Do ustalenia części składkowej przyjęto:

- 5,38 lat opłacania składki na Fundusz Emerytalny (...) przypadające w okresie od 1.07.1977r. do 31.12.1982r. po 1% emerytury podstawowej za każdy rok,

- 8,00 lat opłacania składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) w okresie od 1.01.1983r. do 31.12.1990r. łącznie po 1% emerytury podstawowej za każdy rok,

- 10,08 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu po dniu 31.12.1990r. po 1% emerytury podstawowej za każdy rok.

Część uzupełniająca wyniosła 858,09 zł. Wskaźnik wymiaru części uzupełniającej wyniósł 0,94. Część uzupełniająca podlega zawieszeniu w 100% z powodu prowadzenia działalności rolniczej (pkt. III).

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 24 kwietnia 2018r., znak: (...) po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.02.2018r. odmówił H. J. (1) prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej świadczenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W uzasadnieniu organ rentowy zacytował treść art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i podał, że za gospodarstwo rolne w myśl ustawy z dnia 15.11.1984r. o podatku rolnym uważa się obszar gruntów o łącznej powierzchni przekraczających 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej w tym spółki nieposiadającej osobowości prawnej. Organ rentowy wskazał także, że z dokumentów wynika, że H. J. (1) jest współwłaścicielką gruntów o pow. 0,5474 ha wraz

z mężem, a małżonek jest współwłaścicielem do 2/8 gruntów o pow. 23,3771 ha, z czego wydierżawiono umową dzierżawy z 1.02.2018r. część gospodarstwa o pow. 2,85 ha, a zatem nadal małżonek pozostaje współwłaścicielem do 2/8 gruntów o pow. 20,5271 ha.

Wobec powyższego H. J. (1) odmówiono podjęcia wypłaty świadczenia w pełnej wysokości.

Od decyzji z dnia 18.04.2018r. i 24.04.2018r. odwołała się H. J. (1), wnosząc o ich uchylenie. Zaskarżonym decyzji zarzucono naruszenie art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez bezpodstawne i nieuprawnione przyjęcie, że nie spełnia ona warunków do przysługujących świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

W uzasadnieniu odwołania H. J. (1) powołała się na argumenty jak w odwołaniu T. J. (1).

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od odwołującej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Sprawa z odwołania H. J. (1) od decyzji z dnia 18.04.2018r. i 24.04.2018r. została zarejestrowana pod sygn. VII U 937/18 i połączona z niniejszą sprawą do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

W trakcie rozprawy w dniu 30.10.2018r. pełnomocnik odwołujących wnosił i wywodził jak w odwołaniach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący H. i T. J. (2) pozostają w związku małżeńskim.

T. J. (1) od 1.12.2016r. otrzymuje rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy.

H. i T. J. (2) są współwłaścicielami gruntów ornych o powierzchni 0,5614 ha położonych przy ul. (...) w B. (działka nr (...)) – k. 10 akt 17821.

Odwołujący T. J. (1) jest również współwłaścicielem wraz z rodzeństwem w części 2/8 gruntów ornych o łącznej powierzchni 23,3771 ha, z czego w posiadaniu i użytkowaniu T. J. (1) znajdowała się jedynie działka nr (...) położona w G. o powierzchni 2,8511 ha.

W stosunku do tego gospodarstwa przed Sądem Rejonowym w Środzie W. toczy się pod sygn. I Ns 704/14 postępowanie o dział spadku po zmarłych rodzicach odwołującego.

W dniu 1.02.2018r. H. i T. J. (2) zawarli z córką H. S. umowę dzierżawy, na mocy której przekazali H. S. w dzierżawę gospodarstwo rolne w B. o powierzchni 0,56 ha, stanowiące działkę nr (...).

Nadto w dniu 1.02.2018r. T. J. (1) zawarł z córką H. S. umowę dzierżawy, na mocy której przekazał H. S. w dzierżawę gospodarstwo rolne w G. o powierzchni 2,8511 ha, stanowiące działkę nr (...).

W § 8 umów dzierżawy wskazano, że wydierżawiający zawiera niniejszą umowę w celu zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej w myśl ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Od dnia 1.02.2018r. odwołujący zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej. Od tego momentu prowadzeniem działalności rolniczej na wydierżawionych od rodziców gruntach zajęła się córka odwołujących H. S.. Na terenie gospodarstwa w G. prowadzi uprawę kukurydzy, a w B. ogród warzywny. H. S. korzysta z dopłat unijnych, przy czym środki z tego tytułu przelewane są na konto odwołującego, a następnie przekazywane na ręce córki. Jest to spowodowane tym, że z wnioskiem o dotację występował jeszcze odwołujący.

W dniu 13.02.2018r. H. J. (1) wniosła o przyznanie jej emerytury rolniczej, podając w treści wniosku (pkt. II), że jest współwłaścicielem gospodarstwa rolnego: o powierzchni 0,56 ha fizycznego (współwłasność z mężem) i 23,37 ha (współwłasność męża z rodzeństwem) oraz że nie zaprzestała prowadzenia działalności rolniczej (k. 1v akt 17821). W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników z dnia 13.02.2018r. H. J. (1) podała, że prowadzi gospodarstwo własne do „nadal” (k. 4 akt 17821).

Następnie w piśmie z dnia 22.02.2018r. H. J. (1) i T. J. (1) oświadczyli, że od dnia 1.02.2018r zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej (k. 21 akt 17821).

Zaskarżoną decyzją z dnia 13.03.2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił T. J. (1) prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18.04.2018r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał H. J. (1) emeryturę rolniczą od dnia 1.02.2018r. w kwocie przysługującej do wypłaty 209,96 zł miesięcznie, zawieszając wypłatę części uzupełniającej w 100% z powodu prowadzenia działalności rolniczej.

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 24 kwietnia 2018r., znak: (...) po rozpoznaniu wniosku z dnia 13.02.2018r. odmówił H. J. (1) prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej świadczenia na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, dokumentów zgromadzonych w aktach pozwanego nr 17821 i 0017821 oraz na podstawie zeznań odwołujących: H. J. (1) i T. J. (1) i zeznań świadka H. S..

Sąd przyjął, że dokumenty (oraz ich kserokopie) stanowiące podstawę niniejszego rozstrzygnięcia są prawdziwe i wiarygodne. Nie ma bowiem żadnych podstaw do ich kwestionowania z urzędu, a żadna ze stron nie podniosła zarzutu ich nieprawdziwości.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołujących oraz zeznaniom świadka H. S.. Zeznania te były logiczne, spójne. Odwołujący i świadek w rzeczowy, konkretny i przekonujący sposób opisali okoliczności związane z zaprzestaniem prowadzenia działalności rolniczej przez odwołujących i kontynuowaniem tej działalności przez świadka. Wyjaśniona została także kwestia omyłkowego wskazania przez H. J. (1) w treści wniosku o emeryturę rolniczą, że nadal prowadzona jest przez nią wspólnie z mężem działalność rolnicza oraz otrzymywania i przekazywania dopłat unijnych. W ocenie Sądu treść tych zeznań, spójna z pozostałymi dowodami stanowiła pełnowartościowy materiał dowodowy, nadający się do odtworzenia na ich podstawie stanu faktycznego.

Sąd zważył co następuje:

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do stwierdzenia, czy rolniczy organ rentowy słusznie odmówił prawa do podjęcia wypłaty części uzupełniającej przysługujących odwołującym świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

Podstawę dokonanego przez rolniczy organ rentowy zawieszenia wypłaty części uzupełniającej przysługujących odwołującym świadczeń miał stanowić przepis art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz. 2336), który stanowi w ust. 1, że wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

Natomiast zgodnie z treścią art. 28 ust. 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Definicja działalności rolniczej jest zawarta treści art. 6 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który to przepis stanowi, że ilekroć w ustawie jest mowa o działalności rolniczej - rozumie się przez to działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Rolniczy organ rentowy uznał w okolicznościach niniejszej sprawy, że posiadanie przez H. J. (1) i T. J. (1) statusu właścicieli gruntów ornych o pow. 0,56 w B. i posiadanie przez T. J. (1) statusu współwłaściciela w 2/8 gruntów ornych w G. o pow. 20,5271 ha (po wyłączeniu wdzierżawionej części obejmującej 2,8511 ha) uzasadnia zawieszenie wypłaty części uzupełniającej emerytury rolniczej H. J. (1) i renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy T. J. (1).

W judykaturze utrwalona jest wykładnia art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zgodnie z którą przesłanką zawieszenia wypłaty części uzupełniającej emerytury lub renty na podstawie art. 28 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jest prowadzenie działalności rolniczej, a nie samo posiadanie lub dysponowanie własnością gospodarstwa. Wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 tej ustawy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2004 r., II UZP 5/04, OSNP rok 2004, nr 22, poz. 389; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., I UK 222/14; Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 czerwca 2015 r., III AUa 915/14 wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 września 2014 r., III AUa 2548/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 marca 2014 r., III AUa 1348/13; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 czerwca 2009 r., III AUa 255/09, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 maja 2018r. sygn. III AUa 942/17).

Prawidłowe odczytanie przepisu art. 28 ust. 1 i ust. 6 w zw. z ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników prowadzi do wniosku, że istotne jest czy ubezpieczony prowadzi na spornym gruncie działalność rolną, a nie to, że jest jego właścicielem. Samo posiadanie gospodarstwa przez właściciela nie jest warunkiem zastosowania powyższego przepisu art. 28 ust. 1. Częściowe zawieszenie wypłaty świadczeń następuje wówczas, gdy emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą, czyli przy przyjęciu, że ma z gruntu jakieś źródło dochodu. Porównanie ustępów 1 i . z art. 28 przedmiotowej ustawy prowadzi do uwypuklenia pojęcia „prowadzenia (kontynuowania) działalności rolniczej” oraz pojęcia „własności lub posiadania gruntu”. Pojęcia te nie są znaczeniowo tożsame. Właśnie z ich niespójności należy wyprowadzić wniosek, że zawieszenie wypłaty świadczeń nie dotyczy osoby jedynie posiadającej gospodarstwo rolne, ale tylko takiej osoby, która gospodarstwo rolne prowadzi i z reguły gospodarstwo to przynosi jej dochód (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 15.04.2015r. sygn. III AUa 592/14, wyrok Sądu Najwyższego z 26.11.2013r. sygn. III UK 170/12).

Nie ulega zawieszeniu na podstawie art. 28 ust. 1 i 3 w związku z ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1403 ze zm.) wypłata części uzupełniającej świadczenia rolnika, który będąc właścicielem lub posiadaczem gospodarstwa rolnego faktycznie nie prowadzi w nim działalności rolniczej w rozumieniu art. 6 pkt. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17.12.2014r. sygn. III AUa 410/14).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że oceniając kwestię spełnienia warunków do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej emerytury i renty rolniczej należy skupić się na faktycznym wykonywaniu działalności rolniczej przez ubezpieczonego, a nie na samym posiadaniu gospodarstwa rolnego.

Sąd uznał, że odwołujący spełniają warunki do wypłaty części uzupełniającej przysługujących im świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

W ustalonych okolicznościach faktycznych należało przyjąć, że odwołujący z dniem 1.02.2018r. zaprzestali prowadzenia działalności rolniczej. Przemawiają za tym zeznania odwołujących i świadków potwierdzone treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów z których wynika, że odwołujący jako właściciele gruntów położonych w B. (działka (...)) wydzierżawili je od dnia (...) córce H. S.. To samo uczynił odwołujący T. J. (1) odnośnie użytkowanej przez siebie działki nr (...), stanowiącej część gospodarstwa położonego w G.. Od dnia 1.02.2018r. odwołujący zaprzestali zatem prowadzenia działalności rolniczej – działalność tę wykonuje od tej pory córka odwołujących H. S..

W zakresie użytkowania pozostałej części gospodarstwa położonego w G. należy wskazać, że odwołujący w przekonujący sposób wyjaśnił, że użytkował jedynie część tych gruntów, stanowiących działkę nr (...) o pow. 2,8511 ha.

Z kolei H. J. (1) przedstawiła w swoich wiarygodnych zeznaniach z jakich przyczyn złożyła we wniosku o emeryturę rolniczą oświadczenie o kontynuowaniu działalności rolniczej. Swoje oświadczenie woli tej treści odwołała zresztą w kolejnym piśmie skierowanym do pozwanego.

Decydującego znaczenia nie mógł mieć też fakt, że środki z dotacji unijnych wpływają nadal na konto odwołującego. T. J. (1) wskazał, że wynika to ze składania przez niego wniosków o te środki we wcześniejszym okresie. Przyznał również, że środki te są przekazywane córce. W wyroku z dnia 26.11.2013r. sygn. III UK 170/12 Sąd Najwyższy także orzekł, że uzyskiwanie przez posiadaczy gospodarstw rolnych dopłat na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 2007r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego nie stwarza domniemania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego, o którym mowa w art. 28 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zatem mimo, że formalnie odwołujący nadal są właścicielami gruntów ornych od dnia 1.02.2018r. zaprzestali oni prowadzenia działalności rolniczej. Organ rentowy niezasadnie przyjął więc, że zaistniały przesłanki do zawieszenia wypłaty części uzupełniającej świadczeń z ubezpieczenia społecznego rolników.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w sentencji.

SSO Sylwia Dembska